

Vevde bilde og annet

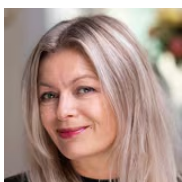
Velkommen til mitt Galleri!

Meldingsblad

Nummer 3 ❁ Juli 2024

I dette Meldingsbladet

- Kunsten skal redde oss alle Side 1 til 8
- Broderi — en kunstform Side 9 til 10
- Britta Marakatt-Labba Side 11 til 12
- Mange verdener Side 12
- Tromen, sola og jorda Side 13 til 14
- Utstilling i Gallerri Drømmeland Side 16
- Takk til Meldingsbladet Side 17
- Kunst kan redde oss Side 17

Kunsten skal redde oss alle

I Dagsavisen skreiv **Linn Stalsberg** 12. april 2024 en kommentar under denne tittelen. Linn Stalsberg er sosiolog og journalist med bakgrunn fra VG, Dagbladet og Klassekampen. Hun har gitt ut flere bøker. blant andre «Det er nok nå», om nyliberalismen, og «Krig er forakt for liv. Et essay om fred» (2024). Hun er fast spaltist i Agenda Magasin.

Kunst er ...

«Når vi kaver i mengden av informasjon hvert minutt, hver dag, i gamle og nye medier i en salig saus, så

Meldingsbladet

er laget og blir sendt deg av **Jo Gjessing**, Vormvikstubben 53.
2080 Eidsvoll.

E-post: jo@gjessing.as

Meldingsbladet blir sendt ut som e-post fire ganger i året (januar, april, juli, oktober) som en hilsen til venner og kjente — og til andre jeg tror kan ha interesse av det. Du kan òg lese det i Galleriet mitt på internettet, under seksjonen «Meldingsblad». Galleriet finner du på:

www.gjessing.as

Dersom du ikke ønsker å få Meldingsbladet, klikker du på «**avslutte abonnementet**» nederst på følge-e-brevet som dette Meldingsbladet er vedlagt.

trenger vi noen som ikke bare beskriver verden, men som fortolker den for oss. Som vekker oss opp og setter fyr,» skriver hun innledningsvis.

Det er dette kunsten kan bedre enn alt annet, mener Linn Stalsberg. Et dikt, et maleri, et fotografi, en animasjon, musikk, dans, film, teater, en skulptur, et broderi, en grafikk — og vi kunne føye til en vevnad. «Alt imellom og alt forbi. Kunsten har ingen grenser, og det vi trenger nå er alt som er grenseløst, i alle betydninger av ordet.

*«Kunst er å få oss til å tro
at en annen verden er mulig.»*
Linn Stalsberg

Linn Stalsberg mener at kunst må ta oss ut av det sedvanlige, alt vi er vant til, «alt vi tåler, og alt vi ikke tåler og derfor distanserer og dissosierer oss fra, sånn at vi skal klare å leve mens vi overlever ved å slippe å kjenne på alt destruktivt i vår tid.»

Det minner meg på det interessante spørsmålet som **Andreas Breivik** stiller, om kunstinstitusjonene kan være arnested for en ny anarkisme. Han siterer filosofen **Chaterine Akabou** som beskriver anarkismen som alle måter å herske mot hersking, i det private så vel som i det offentlige. «Overalt møter til å tro at noen er bestemt til å bestemme, mens andre er disponert for å la seg herse med.»

*«Kunsten må koble oss på verden igjen,
så vi kan redde verden
og oss selv på kjøpet..»*
Linn Stalsberg

Er kunsten til for å redde oss? Har kunst noen «hensikt» — eller nytte?

Linn Stalsberg skriver: «Vi vet at høyre-radikale partier og krefter, samt mennesker som henger i avkrokene deres, gjerne fjerner kunst og kultur fra sine budsjetter om de kan, og at kritikk og latterliggjøring av såkalt «moderne kunst» sitter løst og lett. Tenk på det neste gang noen offentlig håner en kunst eller kunstner, gjerne sammen med noe hoverende om «sugerør i statskassa.»

Velkommen til mitt Galleri

Jeg vever i bildevevteknikk, sier jeg lager vevde bilde, og kaller meg sjøl amatørbildevever. For meg er «amatør» en hedersbetegnelse, det betyr jo «en som elsker det hen driver med». I noen grad kombinerer jeg veving med enkelt broderi og andre teknikker. I Galleriet mitt på Internettet (www.gjessing.as) viser jeg bilde jeg har vevd de siste åra. Jeg har malt bilde tidligere òg, og en del av disse bilda finner du i dette Galleriet. Galleriet er åpent fra morgen til kveld, natt og dag, året rundt, både røde dager i kalenderen og svarte, som det sømmer seg på Internettet.

Les meldigsbladene i Galleriet

Har du slettet det meldingsladet du har fått fra meg, men likevel gjerne skulle ha sett det igjen? Tidligere nyhetsbrev kan du finne igjen i Galleriet, i den seksjonen som heter «Meldingsblad».ha sett det igjen? Fortvil ikke. Alle tidligere Meldingsblad kan du finne igjen i Galleriet, i den seksjonen som heter «Meldingsblad».

Spre ryktet

Kjenner du noen som kan være interessert i Galleriet og de bildene jeg lager, så kjenn deg fri til å spre ryktet. Minn dem gjerne på at de kan registrere seg som mottaker av Meldingsbladet ved å sende et e-brev til: jo@gjessing.as

▲ Hærverk eller anarkisme? I november 2022 kastet klimaaktivister vannbasert maling på skulpturer i Vigelandsparken. (Foto: Javad Parsa, NTB/Klassekampen.)

Er det kunsten som skal redde oss alle, sånn Linn Stalsberg sier, eller er det kunstnerene som lager kunsten? Og: Er dette siste et «akademisk spørsmål»? Hva med kunstinstitusjonene?

Andreas Breivik viser til **Kaja Scherven** som intervjuet Chaterine Akabou i forbindelse med den siste boka hennes på det etterhvert ikke så nye Muchmuséet i Oslo. Etter å ha spurt hva Akabou synes om Muchmumuseet, deler hun sine egne tanker om kunstmuseets muligheter for å være en politisk arena: «Hva enn en måtte mene om det nye Munchmuseet, ligger det ikke an til å bli arnested for en ny anarkisme,»

Jeg tror hun har rett — dessverre. Med unntak, kanskje, for kunstforeningene våre, er visningssteda for kunst, kunstmuséene. vel etablerte institusjoner som viser det publikum oppfatter som «kunst». Eksprimentell, anarkistisk kunst som går utenfor allfarveg, finner sjeldent sin plass på kunstmuséene,

Andreas Breivik forsøker å vise det motsatte, blant annet ved å vise til **Christian Kroghs** bilde «Leiv Eriksson oppdager Amerika». Det bildet blei oppfattet som nasjonalromantisk i går, som kolonialistisk i dag. Jeg syns imidlertid Breikviks argumentasjm virker lite overbevisende.

Men er det ikke ulikskap på kunstmuséee på den ene sida, og kunstnere og kunsten deres på den andre?

Ser vi for eksempel på kunsten til polske **Magdalena**

▲ Christian Kroghs bilde «Leiv Eriksson oppdager Amerika» blei oppfattet som nasjonalromantisk i går, kolonialistisk i dag.

Abakanowicz som vi har hatt en bred omtale av i de to siste nummera av Meldingsbladet, er den i høy grad nyskapende og utenfor allfarveg. Men redder den oss? Redder den verden?

Rett forstått vil jeg i mange tilfelle si **JA** — fordi Abakanowicz' vevnader og annen moderne kunst på sitt beste demonstrerer for oss at det finnes andre og bedre verdier enn den kapitalistiske, materialistiske kjøpe-kjøpe-kjøpe-forbruks-u-kulturen som holder på å kverke både oss og naturen vi er en del av.

◀ Magdalena Abakanowicz: Brun frakk, 1968. (Foto: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter. — Redder dette verket oss?

Tangen-Samlingen

Tangen-Samlingen, eller Kornsiloen i Kristiansand som åpnet dørene 13. mai, er ikke et kunstmuseum i vanlig forstand. Den er heller noe så merkelig som et monument over kunstsamleren og Oljefond-sjefen **Nicolai Tangen**. Likevel, synes jeg den kan tjene som en utmerket illustrasjon på at kunstmuseer gjerne kjører på en «etablert», konvensjonell linje. **Kåre Bulie** skriver om dette: «Ungdommen glimrer i det hele tatt med sitt fravær både i samlinger og blant dem som har vært med på å bygge og håndtere dem. Verkstedbegrepet som ligger til grunn for den, virker da også nokså tradisjonelt. Monumentet over sørlendingen later til å være markant dominert av bilder på veggen.»

Kunstens betydning

I Danmark blei det i 2022 gjort en undersøkelse av hvilken betydning bildekunst og scenekunst har. Undersøkelsen blei gjort i byer som Odense, Vejle og Aalborg, og etter hvert òg i Bornholms regionskommune samt Esbjerg, Holstebro, Ishøj, Viborg og Aarhus Kommune. Undersøkelsen viste at kunsten kan gi oss nye erkjenninger og utvide horisontene våre i forhold til samfunnsmessige og etiske spørsmål. Den kan gi fordypelse og refleksjon. Her er noen eksempel fra undersøkelsen:

"Installationer aktiverer sanseapparatet. Det trykker på nogle knapper og påvirker mig på et mere ubevidst plan. Jeg kan mærke, at jeg bliver berørt, når jeg kan gå ind i værket, og hele rummet er en del af værket. Som om man er omsluttet. Det er overvældende."

▲ Vi trenger noen som ikke bare beskriver verden, men som fortolker den for oss, skriver Linn Stalsberg. (Foto: Istock/ Tegning: Siri Dokken / Dagsavisen.)

”Billeder siger mere end tusind ord. Man kan komme i kontakt med nogle følelser, man ikke kan sætte ord på. Vi er sammensatte mennesker, der er fulde af følelser. Og det giver os en mulighed for at kunne spejle os. Mærke, at der er andre, der har det ligesom mig.”

”I den verden, vi lever i, skal man kunne se verden fra forskellige vinkler, og når jeg oplever denne udstilling, øver jeg mig i det. Jeg leger med tankerne og kan føre det ud i livets øvrige forhold.”

”Farverne er glade, og jeg kommer i godt humør. Jeg kan godt lide, at man kan interagere med det. Vi mennesker kan godt lide at være i centrum og være med selv kropsligt. Så slipper man hovedet og leger med. Det føles virkelig let og dejligt.”

”Jeg er selv meget optaget af oliemalerier. Hvordan der er bygget lag på lag. Man kan nærmest se den proces, kunstneren har været i gang med. Jeg maler selv og bliver meget inspireret.”

Hvorfor?

Hvorfor skal kunsten redde oss alle, sånn Linn Stalsberg hevder? Kjenner du til **homo ludens**, det leikende mennesket? Sånn jeg opplever det, skal kunsten redde oss alle fordi den er skapt av leikende menneske — og òg er leikende sjøl. **Helge Torvund** er psykolog og forfatter, og i tillegg en meget spennede, leikende person. Han skriver: «I si bok om det leikande menneske, «Homo ludens», skreiv den nederlandske kulturhistorikaren **Johan Huizinga** omfattande om mange av dei områda der den menneskelege leiken er med på å prega individ og sivilisasjon. Han viser korleis leik spelar inn i skapinga av metaforar, mytar, ritual, i forsking, kunst, filosofi, poesi og musikk, og i kan legge til vevarbeid. På nokre språk er jo verba for å spela eit instrument og å leika det same ordet, som **play** på engelsk og **spielen** på tysk. Huizinga presenterer ein definisjon av fenomenet leik der han legg vekt på at leik ikkje er «ordinært» eller «verkeleg» liv, men at den som leiker, stig ut av det «verkelege» og inn i ein annan slags tidsdimensjon med heilt eigne reglar og opplevingar.»

Skapinga av metaforer, myter, ritual, forsking, kunst, filosofi, poesi, musikk og vevnader — alt dette skal redde oss alle fordi det er leikende menneske som sto, eller står, bak. Huizinga peiker, sier Helge Torvund, på at barn alt i si første tid kan skille mellom det «virkelige» og «leik». «Sjølv er eg oppteken av at leiken som eit element iskapande verksemd og forfattarar, komponistar og kunstnarar eg har kontakt med er medvitne om dette som eit viktig element i det dei held på med,» skriver Torvund,

Så nevner han begrepet **pantafystikk** som først blei brukt av den franske forfatteren og dramatikeren **Alfred Jarry**. Hva er pantafysikk? **Helge Torvund** skriver at det er bortimot umulig å definere eller forkare dette. Alfred Jarry sier at pantafystikk er «vitenskapen om imaginære løsninger». En annen fransk forfatter, **Raymond Queneau**, sier at den hviler på sannheten i motsetninger og unnatak. Av norske forfattere som er opptatt av denne måten å se verden på, er **Ragnar Hovland**. Hovland gjengir et eksempel fra Queneau

Barnelitteratur

Den amerikanske litteraturforskeren **Philip Nel** har studert surrealistisk barnelitteratur (2015). Hans hovedpoeng er at barn ikke opplever surrealistiske tekster og bilder som like rare som voksne gjør, fordi (små) barn uansett erfarer hverdagens verden som et ganske forvirrende sted å være. Barn beveger seg dessuten mer sømløst enn voksne mellom fantasi og virkelighet. Og fordi så mye er nytt for barnet, er det uforutsigbart hva som virker overraskende eller sjokkerende. Kanskje kan Nels oppfatning sammenfattes som at barndommens verden er surrealistisk. Også andre forskere har undersøkt surrealistisk litteratur og kunst i barns livsverden, mens derimot patafysikken er en svært fremmed fugl i forskningen.

Kilde

Helge Ridderstrøm: Patafysikk for begynnere
<https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2000-7493-2021-01-06?af=R>

som sier at «i alle de forsøka som er gjort på å vise at $2 + 2 = 4$, er det aldri tatt hensyn til vindstyrjen,»

Leikende menneske skal redde oss alle ved hjelp av mytar, ritual, i forskning, **kunst**, filosofi, poesi og musikk fordi det med leiken følger entusiasme, kreativitet og skaperevne. Mange vevare og andre kunstnere ser på det de driver med, som en «virkeligere virkelighet» som en «trer inn i» i. Sånn likner det det andre leikende menneske opplever, som en dobbelthet mellom «leik» og «virkelighet». Men hva er «leiken»? Hva er «leiken» og «den virkelige virkeligheten»? ■

Jo Gjessing
jo@gjessing.as

Kilder;

Linn Stalsberg: Kunsten skal redde oss alle
Dagsavisen 12. april 2024

<https://www.dagsavisen.no/debatt/kommentar/2024/04/12/kunsten-skal-redde-oss-alle/>

Hvad betyder kunst for dig?

Bikubenfonden

<https://www.bikubenfonden.dk/kunstens-betydning>

Kåre Bulie: Skrytebøkene

Klassekampen 23. april 2024

<https://klassekampen.no/artikkel/2024-04-23/skrytebokene>

Andreas Breivik: Opprør fordrer verken suppe eller maling

Klassekampen 17. april 2024

<https://klassekampen.no/artikkel/2024-04-17/oppror-fordrer-verken-suppe-eller-maling>

Sara Hegna Hammer & Selma Stormyren Larsen: Filosofen som ikke brydde seg om kunst

Klassekampen 20. april 2024

<https://klassekampen.no/artikkel/2024-04-20/filosofen-som-ikke-brydde-seg-om-kunst>

Helge Torvund_ Alvorleg Tulla

Klassekampen 3. mai 2024

Sitatet

«Jeg kaller meg kunstner fordi noen trenger å ha en knagg å henge meg på, men for meg er det egentlig et tomt ord» ■

Samiske Máret Ánne Sara i Klassekampen 5. februar 2022.

Unntakenes og det ubegripeliges filosofi

Den franske forfatteren **Alfred Jarry** (1873–1907) er en forløper for surrealistene. Han er surrealist før surrealismen, mest kjent for sine skuespill, men han skrev også romaner og filosoferende sakprosa. På 1890-tallet oppfant han den såkalte patafysikken, «vitenskapen» om fantasifulle løsninger, enkelttilfeller og rare unntak. I romanen

Patafysikeren doktor Faustrolls bragder og synspunkter (ca. 1898; utgitt posthumt i 1911) beskrives denne merkelige vitenskapen, der verden betraktes som et arsenal av vilkårlige hendelser, tilfeldigheter, unntak – dvs. vitenskapen om alt som er uberegnelig. ■

Kilde

Helge Ridderstrøm: Patafysikk for begynnere

<https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2000-7493-2021-01-06?af=R>

Det bisarre ordet patafysikk

er som en litt skummel frakk som viser seg å skjule en klovn. Patafysikk er en skjelmisk fysikk som studerer ville sprell og gåtefulle sammenstøt. Det er en ironisk filosofi om tilfeldigheter, unntak, uberegnelighet, rare sammenstillinger, fabulerende lek og humoristisk overskudd. ■

Kilde

Helge Ridderstrøm: Patafysikk for begynnere

<https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2000-7493-2021-01-06?af=R>

Broderi — en kunstform

«Ordet «broderi» kan fort skape assosiasjoner til bestemors tøyservietter og putetrekk. Du vet, den typen med blomstermotiv som får det til å rykke litt i gjespemusklene. Artefakter fra en svunnen tid, som aldri kommer opp fra arveskuffen,» skreiv Aftenposten.

Okei, sånn opplever kanskje Aftenpostens anmelder Alma Holtvedt det. Vi andre veit at broderi er en meget gammel og anerkjent kunstteknikk. Store norske leksikon skriver at «**Broderikunsten omfatter en rekke forskjellige sting- og sømteknikker som dels**

Det følger stoffets veving (tellesøm), dels broderes fritt, ofte etter et opptegnet mønster (frisøm). Bunnstoffet kan dekkes helt eller delvis med sting, av samme eller av ulike typer. Iblant medvirker stoffet som en aktiv del av broderiet ved at tråder trekkes ut eller partier klippes bort som for eksempel i hardangersøm og engelsk broderi. I applikasjonsbroderi klippes deler av mønsteret ut av et annet stoff som festes til bunnstoffet.»

Og: «De eldste eksemplene på dekorativ bruk av broderisting i Europa går tilbake til steinalderen. Flere danske bronsealderdrakter (1500–1000 fvt.) er utsmykket med enkle, broderte border. Fra samme tid er det bevart broderier med geometriske mønstre i Kina. En mer avansert og mønstermessig rik broderikunst utviklet seg etter hvert i ulike områder. Kinesiske broderier fra 300-tallet fvt. prydes av tigere, drager og fugler, og greske broderier fra samme tid har livaktige figurfremstillinger. På tekstiler fra skytiske fyrstegraver i Sibir fra 400-tallet til 100-tallet fvt. er dyr og mennesker brodert med ulike typer broderisting.»

Eksempel på en moderne kunstner som jobber med broderi er **Åse Ljones**. «Samtidig som Ljones' broderier er minimalistiske, har de en ekspressiv kraft. I 2010-årene er broderier med bølger som beveger seg over flaten et typisk motiv. De er ofte laget med fargesterk tråd på mørk bakgrunn. Fargebruken er unorsk og minner om sentralafrikanske brukstekstiler,» for igjen å sitere Store norske leksikon.

Elise Nielsen skriver at «Sashiko er en tusenårig broderiteknikk fra nordre Japan. Uttales 'sash(i)ko' hvor i-en er nærmest stum og ordet betyr «små stikk». Sashiko er hennes uttrykksform.

De er ikke bare ment som dekorativ men har også en viktig funksjon ved reparering av tøy.» ■

Jo Gjessing
jo@gjessing.as

Kilder:

Du må stå i kø for å se hovedverket. Det er verdt ventetiden
Aftenposten 04.04.2024

<https://www.aftenposten.no/kultur/i/rlvE6A/du-maa-staa-i-koe-for-aa-se-hovedverket-det-er-verdt-ventetiden>

Broderi
Store norske leksikon
<https://snl.no/broderi>

Åse Ljones
Store norske leksikon
https://snl.no/%C3%85se_Ljones

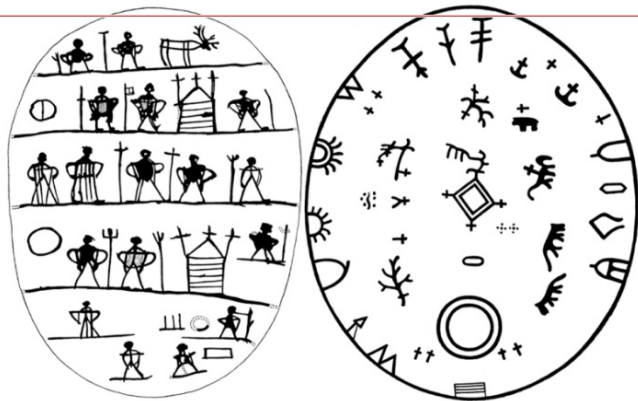

Britta Marakatt-Labba

Jvår så jeg den fantastisk|e utstillinga på Nasjonalgalleriet i Oslo med verk, for det meste broderier, av den samiske kunstneren **Britta Marakatt-**

Labba. «Fantastisk» er neppe et for sterkt ord i denne sammenhengen. Gjennom et langt liv har hun illustrert samisk dagligliv og kultur hovedsaklig i form av broderier. Med tynn, tynn tråd på fine tynne stoff har hun lagd detaljrike bilde som, virkelig setter oss direkte inn i dem samiske kulturen.]

De viktigste motivene i Marakatt-Labbas broderikunst er hentet fraagsliv og kultur. For å få det fulle utbyttet av verkene. er det altså nødvendig med et visst kjenskap til samisk kultur. Snakker vi om samisk kultur, tenker vi d|et ofte som r en samlebetegnelse for myter, trosforestillinger og rituell praksis blant den samiske befolkningen i Skandinavia, Finland og Russland. Noen vil eller snakke| om samisk religion. Vi foretrekker å unngå ordet «religion» fordi det skjuler hvor intimt sammenvevd myter, trosforestillinger og rituell praksis er med livet for øvrig

▲ Tegningene på noaidens trommer symboliserte gjerne det samiske verdensbildet. Trommen til venstre er en nordsamisk tromme, der verden er framstilt som delt inn i ulike nivåer. Trommen til høyre er en sørsamisk tromme med et solsymbol i sentrum omgitt av ulike symboler. (Fra NDLA; «Samisk religion.»)

Før den kristne samemisjonen slo inn for alvor på 1800- og særlig på 1900-tall|et, og delvis òg nå, reknet samene med flere parallelle verdener. I tillegg til den «vanlige» verden fantes det blant annet et rike for de døde (Jábmiid áibmu), og et paradis (Sáivu).. ■

Sylkvasse string

Utstillinga «Sylkvasse string» med broderier og andre verk av Britta Marakatt-Labba holderr åpen i Lyshallen på Nasjonalmuséet i Oslo 15. mars til 25. august. ■

Kosmos og sirkelen

«Kosmos og sirkelen går igjen i Britta Marakatt-Labbas billedfortellinger, og de symboliserer helhet og uendelighet. Sirkelen knytter fortid, nåtid og fremtid sammen. Himmelhvelvingen, månen, solen og stjernebilder er kosmiske uttrykk. Sirkelen er også trommen, lávvuen, ildstedet, joiken eller rein som løper i ring. Kosmos gjenspeiler seg i hverdagen. Menneskene må leve i pakt med naturen, mens dagens rovdrift fører til ubalanse. Gjennom sine kunstverk deler Britta Marakatt-Labbas historiene hun har fått av sin familie.» ■

Fra en informasjonstavle på utstillinga.

Myte

En myte er i religiøs sammenheng en tradisjonel fortælling om guder og guddommelige væsners oplevelser og handlinger.

Myterne uttrykker forestillinger om hvilke kræfter, der styrer verden og hvordan menneskene skal forholde sig til disse kræfter og til hinanden.. ■

(www.leksikon.org/print.php?n=1807)

Kilder:

Britta Marakatt-Labba

Store norske leksikon

https://snl.no/Britta_Marakatt-Labba

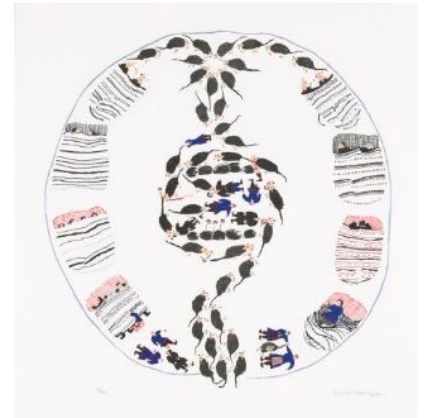
NDLA: «Samisk religion

<https://ndla.no/subject:ea2822da-52f0-4517-bf01-c63f8e96f446/>

[topic:b1443a6c-f849-4412-af4f-a29fcc61e776/topic:342abcbe-](https://ndla.no/subject:ea2822da-52f0-4517-bf01-c63f8e96f446/topic:b1443a6c-f849-4412-af4f-a29fcc61e776/topic:342abcbe-13e8-4647-8982-96efb4b3e385/resource:0f5e94e0-49a3-43c9-92fd-3dd2f1c03551)

[13e8-4647-8982-96efb4b3e385/resource:0f5e94e0-49a3-43c9-](https://ndla.no/subject:ea2822da-52f0-4517-bf01-c63f8e96f446/topic:b1443a6c-f849-4412-af4f-a29fcc61e776/topic:342abcbe-13e8-4647-8982-96efb4b3e385/resource:0f5e94e0-49a3-43c9-92fd-3dd2f1c03551)

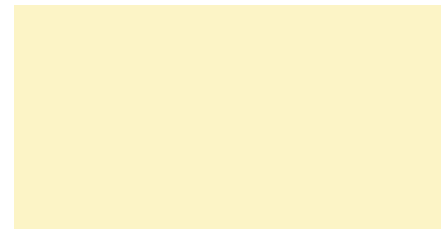
[92fd-3dd2f1c03551\)](https://ndla.no/subject:ea2822da-52f0-4517-bf01-c63f8e96f446/topic:b1443a6c-f849-4412-af4f-a29fcc61e776/topic:342abcbe-13e8-4647-8982-96efb4b3e385/resource:0f5e94e0-49a3-43c9-92fd-3dd2f1c03551)

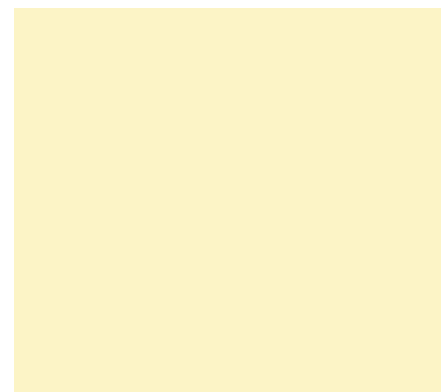
Mange verdener

«Ifølge samisk religion holder guder og åndevesener til i ulike verdener. Den overhimmelse, den himmelske, den jordiske og flere underjordiske, der én av dem kalles Sáivu, Sáivu er som et parallellunivers under jorden med fjell, dyr, innsjøer og trær, og gjenspeiles i bildene til Britta Marakatt-Labbas. Alt er mye rikere og vakrere i Sáivu enn i menneskenes verden. I Sáivu finnes skytsånder, háldit, som hjelpere for memmeskene i den jordiske verden.» ■

Fra en informasjonstavle på utstillinga.

▲ ▼ To av Britta Marakatt-Labbas broderte bilde fra samisk kultur og hverdagsliv, utstilt på Nasjonalmuséet i Oslo.

Trommen, sola og jorda

Britta Marakatt-Labba. Lær deg navnet hennes.
Kanskje du får lyst til å brodere etter å ha sett
utstillingen i Nasjonalmuseets overlyssal?

Det vil jeg gjøre. Og jeg vil brodere navnet hennes. Man
tenker bdre med sting, kan hale tanken ut. sette den
ned i det stoff du måtte ha, gjøre knute eller ikke på
baksiden, vege farge, garntype, kanskje moulinégarn,
kanskje ullgarn, rett fra nøstet, kanskje med gulltråd fra
snelle!

Britta Marakas-Labbas utstilling i Nasjonalmuseet har
tittelen «Sylkvasse sting». Kunstneren selv er en mild
dame både å se til og å høre på, men stingene hennes
brøler for rettferdighet. Små, små, til sammen sterke,
sterke.

Horn og reinsdyr, folk og magiske symboler som jeg
bare halvt forstår. Kirken har skyld også, i hennes
fortelling, der stingene stiller makten til veggs.
Rettferdighetskampen for det samiske folk har kostet
mye. Verket «Historia» er en lang brodert syklus, den
samiske kulturens skakende beretning i halvsirkel og
øyehøyde .Vi kan ønske oss forsoning etter overgrep
utført av oss selv, vi som tilhører majoritetskulturen,

Før var det alterduker man broderte, med sirlige sting,
hvitt på hvitt, eller svart på hvittt. Den hellige duken.
Nattverdskalken ble brodert fram, drueranker, druer,
symbolene for renselse og fred. Marakatt-Labba viser
oss nye symboler i sitt broderi, Hun har kråker for
duer, hun vil kvitte seg med overmakten i uniform.
Kråkeme gjøres om til politimenn i svevet og lander
med køllermot demonstranter, Det onde kommer
ovenfra,

Og i et annet bilde er det skikkelser i himmelrommet
som kaster syndere ned. Synden hives tilbaje til jorda.
Skal de onde gravlegges? Er dette en syndsberetning?
Finness det forsonming? Evigheten, trommem, sola og
jorda, alt sammen har kunstneren inne. Lamælt og
høylydt. Evigheten begynner nå. Vi skl slal aldi gi opp
kampen mot uniformene.

Mitt broderi blir en sirkel av kunstnerens navn. Jeg
bruker gull, rødt,blått og gult.låner samenes farger.
Mitt stoff er av hvitt bomunn, brukt før, et gammelt
putevar. Jeg syr navnet hennes i attersting. Jeg syr en

▼ Et av Britta Marakatt-Labbas broderte bilde fra samisk kultur og hverdagsliv, utstilt i Nasjonalmuséets overlyssal i Oslo.

gullriame i sirkel rundt navnet hennes,

Ingen kan i evighet ta fra oss det vakre håpet om fred. Og alle vet hva verden nå bør brodere, sammen.. ■

Eisabeth Sæther Sørheim
elisabeth@gmail.no

Hemtet fra Klassekampen 8. mai 2024

Slått til ridder

«**T**ekstilkunstner og professor **Brit Fuglevaag** (84) ble i begynnelsen av september utnevnt til Ridder 1. klasse av St. Olavs Orden. Kansellisjef ved Det kongelige hoff, **Mette Tverli**, overrakte utmerkelsen på vegne av kongen under et arrangement på Hovedøya Kunstsall i Oslo.

— Du beskrives som en nestor blant tekstilkunstnerne i Norge, en av de mest sentrale personene i norsk kunsthver. Din innsats har hatt stor betydning for kunsten og for landet vårt, uttalte Tverli i sin tale.» ■

Det er Norsk Husflid 4/2023 som melder dette.

Innovasjon med garn

«På spinneriet Telespinn i Seljord pågår det innovasjon og utforskning. Siden i fjor har det vært en del av Teleull-prosjektet, som skal forske på potensialet for verdiskaping i småfehold med spælsau, kasjmirgeit og mohairgeit.

Som en del av prosjektet har Telespinn utviklet et nytt. norsk strikke garn basert på fiber fra mohairgeit og lamull fra spælsau. Garnet «Eir» ble lansert under Dyrskuddet i september..»

— Prosjektet binder sammen elementer fra landbruk, teknologi, kultur og turisme. Dersom partnerne lykkes med prosjektet, kan det føre til at flere satser på bærekraftig småfeproduksjon, og økt bruk av utmarksbeitene, slik at vi unngår at Øvre Telemark gror igjen, sier styreleder **Sven Tore Løkslid** i Regionalt forskningsfold Vestfold og Telemark, som støtter prosjektet.

www.telespinn.no. ■

Det er Norsk Husflid 4/2023 som melder dette.

Enklere regler for bruktkjøp

«Regjeringa har foreslått å endre loven som regulerer brukthandel. Alle butikker har vært pålagt å ha løyve fra politiet, føre logg og ha alle varer på lager i 14 dager før de selges videre.

Hvis forslaget blir vedtatt på Stortinget, vil brukte klær, sportsutstyr og elektronikk ikke lenger være omfattet av reglene fra 1. juii.

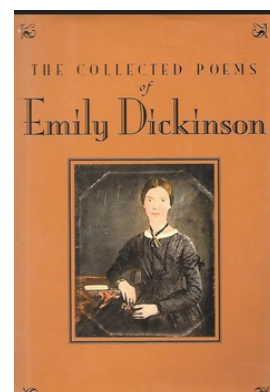
— I en dyrtid som vi nå er inne i, er kjøp og salg av brukte varer blitt stadig viktigere. Dette er derfor en gledens dag for miljøet, og for lommeboka, sier næringsminister **Jan Christian Vestre**.» ■

Det er Norsk Husflid 2/2024 som melder dette.

Sitatet

«If I read a book [and] it makes my whole body so cold no fire ever can warm me. I know **that** is poetry. If I feel physically as the top of my head were taken off, I know **that** is poetry. .These are the only way. Is there any other way.» ■

Emily Dickinson (1830-1886) i et brev.

Utstilling i Galleri Drømmeland

Jeg så en fantastisk utstilling av vevde bilde. Det var i Galleri Drømmeland, Imidlertid la jeg merke til at alle som stilte ut bilde, var «hvite» i huden, såkalte bleikansikt. Det er forresten løgn å si at alle var bleikansikt. Én kunstner var mørk.. Det var den kjente **Muhammad Sa'īd ibn 'Abd al-'Azīz al-Filastīnī**, en høyreist, flott fyr med ditto vevnader. De, altså vevnadene, strakte seg fra golv til tak og var vevde sammen med de mest minutiøse detaljer i de mest intrikate kombinasjoner av farger og mønstre. Når jeg så dem, måtte jeg ta meg til panna og konsenere meg skikkelig for ikke å falle sammen av rein beundring. Har var det såvisst ikke noen sånne KI-greier som er så moderne nå, som hadde vært på ferde.

Underlig, men, det var her jeg kom til å tenke på det **Ragnar Hovland** gjengir fra **Raymond Queneau**, og som **Helge Torvund** og mange andre òg har vært innom,: «I alle de forsøka som er gjort til denne dagen på å vise at $2 + 2 = 4$. har ikke noen tatt omsyn til vindstyrken.» Jeg skjønner ikke noe av dette. Men er det ikke sånn det er med å veve — og med all annen kunst? Vil du skjønne kunst, kan du ikke vente deg å «skjønne» den på samme måte som du skjønner et reknestykke, eller dampmaskinen, Det er som det står i Bibelen; vi må «bli som barn igjen». Og er mottakelige, åpne, fordomsfrie, tror på det de ser og hører — og de leiker, går utenom motsetningene mellom visdom og dårskap, mellom sant og usant, mellom godt og vondt. Det er som **Johan Huizinga** sier, at gleden ved å leike ikke kan bli redusert eller analysert til noe annet enn at den er det den er. Sånn jeg opplever det, er det er med kunsten òg. Den kan ikke resuseres eller analysres til noe annet enn den er. Skal jeg «forstå» kunst — og leik —, må jeg finne helt andre verktøy i verktøykassa enn de vi til vanlig bruke for å forstå et reknesykke, forstå elektromotoren, eller forstå fysikken bak at himmelen er blå.

«Maleriet er ikke så mye stillbilder fra en film som det er hele filmen — komprimert og destillert ned til det mest nødvendige og blåst opp til et truende svært format,» skriver **Tommy Olsson**. Det samme må vel gjelde vevnader og all annen kunst? ■

MENING:

Takk for Meldingsbladet

Tusen takk for innholdsrik e-post. Din tekstilkunst og dine kunstblader har jeg kikket på og lest. Veldig mye interessant og inspirerende. Kunst- og kulturhistorisk fordypning er alltid spennende. Klær er sjelens værhud. Vevde plagg og bilder har romlige kvaliteter ... Det er så viktig å få vite om disse kjempeflotte arbeider. Takk igjen! Ser også frem til å se din nyeste tekstilproduksjon fram til 2023 på din fine nettside. Vestibyle og rom fungerer bra!

Adriana Bertet
adrianabertet@gmail.com

Kunst kan redde oss

Kunst kan ta mange former, som musikk, bildekunst, arkitektur, og mye annet — og ikke minst vevkunst. Mange former, men i bunn og grunn er kunst alltid det samme. Og: Kan kunst «utrette» noe? Er det kraft i kunsten? Kan kunsten redde oss?

Eivor Evenrud som er barnehagelærer og bystyrerepresentant i Oslo, gir oss et eksempel fra teaterkunsten: «Da Johan **Ludwig Mowinckel**, daværende statsminister for partiet Venstre, satt i salen på Nationaltheatrets visning av «Guds grønne engler», ante han neppe at han var med å legge grunnlaget for et nytt parti som senere skulle styre landet. Opprettelsen av Kristelig Folkeparti (KrF) høsten 1933 kom nemlig som en reaksjon på det som ble omtalt som at kultur- og åndsverdiene hadde forsvunnet og latterliggjort i landet.»

Teaterstykket satte fart i en svær strid av både politisk og kulturell art, forteller hun. Både ytringsfrihet, religion og blasfemi var ingredienser. Og hun konkluderer med at «det var et teaterstykke som utløste striden. Det var et kunstnerisk valg, med profesjonelle aktører på scenen og en offentlighet som tilskuere, som i 1934 førte til en ny blasfemiparagraf (opphevet igjen i 2015).»

Kilde:

Eivor Evenrud: Vi må kjempe for kulturen
Klassekampen 24. mai 2024